

Allmänna helgdagar m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas elva motionsyrkanden från den allmänna motions-tiden 2010. Yrkandena avser flaggdagar och flaggning, en minnesdag för Raoul Wallenberg och ett högtidlighållande av 100-årsdagen av hans födelse, en nationell dag till minne av slaveriets avskaffande, offentliga belöningssystem och medborgarskapsceremonier.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar i huvud-sak till tidigare ställningstaganden i de frågor som berörs i motionsyrkan-dena.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Flaggdagar och flaggning	4
Ett märkesår och en minnesdag för Raoul Wallenberg	7
En minnesdag för slaveriets avskaffande	10
Offentliga belöningssystem	12
Medborgarskapsceremonier	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Flaggdagar och flaggning**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K219 yrkandena 1 och 2, 2010/11:K359 och 2010/11:K370.

2. **Ett märkesår och en minnesdag för Raoul Wallenberg**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K208, 2010/11:K209 och 2010/11:K409.

3. **En minnesdag för slaveriets avskaffande**

Riksdagen avslår motion 2010/11:K365.

4. **Offentliga belöningssystem**

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:K275 och 2010/11:K375.

5. **Medborgarskapsceremonier**

Riksdagen avslår motion 2010/11:K205.

Stockholm den 10 februari 2011

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Peter Hultqvist (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

Utskottets överväganden

Flaggdagar och flaggning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna. Utskottet är liksom tidigare inte berett att förorda ändringar av flaggdagarna och anser att de statliga myndigheterna och institutionerna även fortsättningsvis själva bör bestämma i frågor om flaggning.

Motionerna

I motion 2010/11:K219 av Hans Backman (FP) föreslås tillkännagivanden om dels att Europadagen den 9 maj ska bli allmän flaggdag (yrkande 1), dels att dagen för val till Europaparlamentet ska bli allmän flaggdag (yrkande 2). Motionären anför att Europadagen firas den 9 maj till minne av att Frankrikes utrikesminister Robert Schuman det datumet 1950 presenterade tanken på en övernationell europeisk institution för att förvalta råvarorna kol och stål. Detta ledde till skapandet av Kol- och stålunionen som var föregångaren till Europeiska unionen (EU). Motionären anför vidare att på samma sätt som Sverige firar FN-dagen som allmän flaggdag bör Sverige ha Europadagen som allmän flaggdag för att fira EU, den främsta fredsorganisationen på vår kontinent, och visa solidaritet med de ideal som ligger bakom unionens bildande. Enligt motionären bör även dagen för val till Europaparlamentet vara flaggdag i likhet med dagen för allmänna val till riksdagen.

I motion 2010/11:K359 av Hillevi Larsson (S) föreslås att de kungliga flaggdagarna ska avskaffas utom den 30 april, som bör finnas kvar. Flaggan bör dock inte hissas den 30 april för kungen utan för att det är valborgsmässoafton. Motionären anför att monarkin ter sig alltmer omodern ju längre tiden går och att en av de många anakronismer som finns i vårt i övrigt moderna och demokratiska samhälle är de kungliga flaggdagarna. Det finns enligt motionären all anledning att hissa flaggan på verkliga högtidsdagar för Sverige och det svenska folket, men att flagga bara för att någon i kungahuset råkar fylla år är att dra ned betydelsen av övriga flaggdagar och ge hela ceremonin ett löjets skimmer.

I motion 2010/11:K370 av Walburga Habsburg Douglas och Lotta Finstorp (båda M) föreslås att EU-flaggan bör användas tillsammans med den svenska flaggan i offentliga sammanhang, exempelvis vid statliga organisationer, myndigheter och bolag. Motionärerna anför att en flagga utgör en stark symbol för identifikation och samhörighet och att en flagga kan användas för att göra en gemenskap mer levande. Det svaga intresse som många personer i Sverige hyser för Europafrågan och andra centrala euro-

peiska frågor som rör vår kulturella identitet och politiska framtid behöver enligt motionärerna förstärkas. EU-flaggan behövs som symbol för att på ett konkret och visuellt sätt väcka känslor av samhörighet och gemenskap med vårt europeiska ursprung, vår europeiska historia och vår gemensamma europeiska framtid.

Bakgrund

I proposition 1981/82:109 med förslag till ny lagstiftning om Sveriges riksvapen och Sveriges flagga framhölls att det då inte fanns några bindande föreskrifter om flaggning på bestämda dagar – fränsett på Försvarsmaktens område. Emellertid hade s.k. allmänna flaggdagar angetts i den vanliga almanackan alltsedan 1939. Denna förteckning över flaggdagar hade karaktären av inofficiell rekommendation och hade tillkommit på initiativ av Bestyrelsen för svenska flaggans dag. Tanken på att införa en skyldighet att på de allmänna flaggdagarna flagga på byggnader som inrymmer statliga myndigheter och institutioner avvisades av ekonomiska och praktiska skäl. Flagningsfrågan borde därför liksom dittills lämnas oreglerad förutom inom Försvarsmakten. Detta innebar att varje civil myndighet själv utifrån praktiska och andra överväganden fick avgöra i vilken utsträckning seden att flagga på de allmänna flaggdagarna lämpligen kunde upprätthållas. Mot bakgrund av att konstitutionsutskottet vid åtskilliga tillfällen behandlat önskemål om att de allmänna flaggdagarna skulle förtecknas och fastställas officiellt föreslogs att så skulle ske. Beträffande frågan om vilka dagar som borde tas upp som flaggdagar påpekades att de nuvarande flaggdagarna i princip varit oförändrade i drygt 40 år och att de således hade vuxit sig in i allmänhetens medvetande. Därför borde ingen uteslutas utan starka skäl. De dåvarande 15 flaggdagarna borde alltså behållas. Två nya flaggdagar föreslogs med hänsyn bl.a. till uttalanden från riksdagens sida. Det gällde dagen för riksdagsval och FN-dagen den 24 oktober.

För att det skulle bli möjligt att utan riksdagsbehandling ändra i förteckningen när förhållandena ändrades för de kungliga flaggdagarna, rekommenderades i den promemoria som låg till grund för propositionen att de allmänna flaggdagarna angavs i förordning. Förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar utfärdades i april 1982 och innehåller endast en förteckning över de 17 flaggdagarna. Förordningen har aldrig ändrats.

Den s.k. Europadagen har sin bakgrund i den franske utrikesministern Robert Schumans lansering av förslaget om att Tysklands och Frankrikes kol- och stålindustri skulle underställas en gemensam överstatlig myndighet (Schumanplanen). Detta skedde den 9 maj 1950. Schumans förslag ledde till bildandet av Kol- och stålgemenskapen, som blev det första steget i skapandet av EG. För att högtidliggöra detta beslutade europeiska stats- och regeringschefer vid ett toppmöte i Milano 1985 att den 9 maj skulle firas som Europadagen.

Gällande rätt

Allmänna flaggdagar är enligt förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar

- nyårsdagen
- den 28 januari: konungens namnsdag
- den 12 mars: kronprinsessans namnsdag
- påskdagen
- den 30 april: konungens födelsedag
- den 1 maj
- pingstdagen
- den 6 juni: Sveriges nationaldag och svenska flaggans dag
- midsommardagen
- den 14 juli: kronprinsessans födelsedag
- den 8 augusti: drottningens namnsdag
- dag för val i hela riket till riksdagen
- den 24 oktober: FN-dagen
- den 6 november: Gustav Adolfsdagen
- den 10 december: Nobeldagen
- den 23 december: drottningens födelsedag
- juldagen.

Tidigare behandling

Flaggdagar

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om att Europadagen den 9 maj och dagen för allmänna val till Europaparlamentet ska vara allmänna flaggdagar, senast i betänkandena 2006/07:KU15, 2008/09:KU6 och 2009/10:KU31. I samma betänkanden har utskottet behandlat yrkanden om att de kungliga flaggdagarna ska upphöra att vara flaggdagar. Utskottet påpekade att den 9 maj anges som Europadagen i svenska almanackor och att det finns skäl att uppmärksamma den dagen på olika sätt, liksom dagen för val till Europaparlamentet. Utskottet var dock inte berett att förorda att nya flaggdagar infördes eller att vissa nu gällande flaggdagar togs bort, och utskottet avstyrkte därför motionsyrkandena.

EU-flaggan

Utskottet behandlade i betänkande 1999/2000:KU18 bl.a. ett motionsyrkande om ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang. Utskottet konstaterade att det finns EU-regler som slår fast att bidragsmottagare på olika sätt är skyldiga att informera om att man fått finansiellt stöd från gemenskapen. Beträffande användningen av EU-flaggan konstaterade utskottet att det inte finns några särskilda EU-regler och inte heller några nationella regler. Utskottet ville i sammanhanget framhålla att statliga myndigheter och institutioner utanför Försvarmakten för

närvarande inte har någon plikt att flagga med svenska flaggan. Varje civil myndighet får själv utifrån praktiska och andra överväganden avgöra i vilken utsträckning seden att flagga på de allmänna flaggdagarna lämpligen kan upprätthållas (se prop. 1981/82:109 s. 12). Enligt utskottet borde flaggningen på statliga byggnader även i fortsättningen avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva, och motionsyrkandet avstyrktes.

Våren 2001 behandlade utskottet (bet. 2000/01:KU15) ett motionsyrkande om att det vore naturligt att staten gick före med gott exempel och lät berörda myndigheter flagga på offentliga byggnader med både den svenska flaggan och Europaflaggan. Utskottet vidhöll sitt tidigare ställningstagande om att flaggning på statliga byggnader även i fortsättningen borde avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. I betänkande 2005/06:KU24 behandlades ett motionsyrkande om användning av EU-flaggan vid offentliga byggnader i förenklad ordning och avstyrktes. Våren 2007 behandlades ett motsvarande yrkande, och utskottet vidhöll sina tidigare ställningstaganden (bet. 2006/07:KU12). I betänkandena 2008/09:KU13 och 2009/10:KU31 behandlades och avstyrktes i förenklad ordning motionsyrkanden om användning av EU-flaggan vid statliga offentliga byggnader.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är liksom tidigare inte berett att förorda ändringar av flaggdagarna och avstyrker därför motionerna 2010/11:K219 yrkandena 1 och 2 samt motion 2010/11:K359.

I fråga om EU-flaggan anser utskottet liksom tidigare att frågor om flaggning vid de statliga myndigheterna och institutionerna även fortsättningsvis bör avgöras av myndigheterna och institutionerna själva. Inte heller bör det regleras på vilket sätt statliga bolag ska flagga. Utskottet avstyrker motion 2010/11:K370.

Ett märkesår och en minnesdag för Raoul Wallenberg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna. Utskottet framhåller den stora betydelsen av att hålla minnet av Raoul Wallenbergs insatser levande men anser att det får ankomma på Forum för levande historia eller andra berörda institutioner att avgöra om och i så fall hur och när minnet av Raoul Wallenberg bör hedras såsom föreslås i motionerna.

Motionerna

I motionerna 2010/11:K208 av Hans Backman m.fl. (FP) och 2010/11:K209 av Elisabeth Svantesson (M) föreslås att det införs en minnesdag för Raoul Wallenberg. Motionärerna anför att få svenskar har haft så stor betydelse som Raoul Wallenberg. I slutet av andra världskriget räddade han uppemot 100 000 ungerska judar genom att utfärda tillfälliga svenska pass. Omständigheterna kring hans öde i fängelse i dåvarande Sovjetunionen är fortfarande oklara. Andra länder har på olika sätt uppmärksammat och hedrat Raoul Wallenberg. Den 5 oktober 1981 blev han hedersmedborgare i USA, och i flera av USA:s delstater uppmärksammas den 5 oktober som en officiell minnesdag för Raoul Wallenberg.

I motion 2010/11:K409 av Gustav Blix m.fl. (M, FP, C, KD) föreslås att 100-årsdagen av Raoul Wallenbergs födelse ska högtidlighållas genom att 2012 görs till ett märkesår till minne av hans stora gärning och tragiska öde. Den 4 augusti 2012 är det 100 år sedan Raoul Wallenberg föddes. För att hedra hans insats och minnas hans öde bör enligt motionärerna denna dag högtidlighållas, och tillfället bör samtidigt användas till att berätta om hans öde. Det finns enligt motionärerna också en möjlighet att berätta även om alla de andra miljontals människor som har fallit offer för totalitära regimer och påminna om hur mycket arbete som återstår för att hävda respekten för mänskliga rättigheter och alla människors rätt till ett värdigt liv.

Bakgrund

Nobeldagen och FN-dagen är allmänna flaggdagar enligt förordningen om allmänna flaggdagar. Forum för levande historia har regeringens uppdrag att främja högtidlighållandet av Förintelsens dag den 27 januari. Andra dagar förutom allmänna flaggdagar och kyrkliga högtidsdagar som har getts särskild beteckning i svenska almanackor är bl.a. Internationella kvinnodagen den 8 mars, Europadagen den 9 maj och Internationella barndagen den 2 oktober.

Svar på skriftliga frågor

I ett svar den 13 december 2006 på en skriftlig fråga (2006/07:302) om en svensk minnesdag för Raoul Wallenberg anförde utrikesminister Carl Bildt:

För sitt hjältemod har Raoul Wallenberg hedrats i Sverige och internationellt. Han har utnämnts till hedersmedborgare i USA, Kanada och Israel. Universitet, forskningsinstitut, skolor, gator och torg på många platser i världen har uppkallats efter Raoul Wallenberg.

I den svenska almanackan förekommer inte officiella dagar för att hedra eller minnas enskilda personligheter. Förutom religiösa och andra officiella helgdagar, markeras där kungliga bemärkelsedagar, liksom bemärkelsedagar av internationell karaktär – exempelvis FN-dagen, Europadagen, internationella kvinnodagen och Förintelsens minnesdag.

Regeringen fattar däremot inte beslut om minnesdagar för enskilda personer – hur betydelsefulla dessa personer och deras insatser än må vara, som i fallet Raoul Wallenberg. Men jag ser mer än gärna att enskilda initiativ tas för att anordna en minnesdag och där skulle företrädare för regeringen kunna medverka.

Som svar på ytterligare en skriftlig fråga (2009/10:244) anförde utrikesminister Carl Bildt den 26 november 2009 bl.a.:

I den svenska almanackan förekommer inga helg- eller flaggdagar för att hedra eller minnas enskilda personligheter. Förutom religiösa och folkliga helgdagar, markeras där kungliga bemarkelsedagar, liksom bemarkelsedagar av internationell karaktär såsom FN-dagen, Europadagen, Internationella kvinnodagen och Förintelsens minnesdag. Det enda undantaget är Nobeldagen, som är att betrakta som en minnesdag till vetenskapen och litteraturen, snarare än till Alfred Nobels person.

Jag ser emellertid gärna att enskilda initiativ tas till en minnesdag för att hedra Raoul Wallenberg.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat motioner om Raoul Wallenberg, bl.a. i betänkande KU 1987/88:10 då utskottet liksom tidigare framhöll betydelsen av att man i framtiden håller minnet av hans insatser levande. Utskottet fann det inte påkallat att föreslå några särskilda åtgärder.

I betänkande 1990/91:KU8 framhöll utskottet att det utöver Raoul Wallenberg finns ett flertal tänkbara personer och företeelser som har eller har haft stor betydelse för landet eller för någon internationell uppgift och är värda att hedras med t.ex. ett minnesmärke. Det kunde därför, enligt utskottet, komma att göras fler framställningar om att få placera monument och minnesmärken inom eller i direkt anslutning till riksdagens byggnader. Enligt utskottet borde det ankomma på förvaltningsstyrelsen att ta ställning till den typen av framställningar och avgöra vilka monument och minnesmärken som kan fogas in i den konstnärliga helhet som man eftersträvat vid utsmyckningen av husen på Helgeandsholmen. I betänkande 1995/96:KU22 hemställde utskottet, med anledning av en motion om att i konstnärlig form manifestera riksdagens och det svenska folkets respekt för Raoul Wallenbergs gärning, att riksdagen skulle uppdra åt förvaltningsstyrelsen att vidta lämpliga åtgärder. Det fick, enligt utskottet, ankomma på förvaltningsstyrelsen att utforma en konstnärlig utsmyckning av detta slag med hänsyn till den speciella miljön på Helgeandsholmen. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 1995/96:161). Sedan 1998 finns i riksdagshuset en gestaltning kallad Att minnas – den goda gärningen, som hågkomst, hyllning och respekt för Raoul Wallenbergs gärning i Budapest 1944.

I betänkande 2001/02:KU9 framhöll utskottet den stora betydelsen av att man i framtiden håller minnet av Raoul Wallenbergs insatser levande. Utskottet ansåg det emellertid inte vara påkallat med något initiativ från riksdagens sida med anledning av en motion om inrättande av Raoul Wallenbergs dag.

I betänkande 2003/04:KrU1 avstyrkte kulturutskottet en motion om inrättande av Raoul Wallenbergs dag med motiveringen att det får ankomma på Forum för levande historia eller andra berörda institutioner m.fl. att avgöra om och i så fall hur och när Raoul Wallenbergs minne ska hedras.

I betänkandena 2003/04:KU15, 2005/06:KU24 och 2006/07:KU15 avstyrktes motioner om en minnesdag för Raoul Wallenberg med hänvisning till tidigare ställningstaganden.

Kulturutskottet avsåg i betänkande 2007/08:KrU5 motionsyrkanden om en minnesdag för Raoul Wallenberg och om att Raoul Wallenberg postumt skulle utses till hedersmedborgare i Sverige. Kulturutskottet ansåg då liksom tidigare att Wallenbergs liv och verksamhet var en förebild för ett demokratiskt samhälle och kunde tjäna som symbol då det gäller arbetet för alla människors lika värde. Kulturutskottet anförde att han otvivelaktigt var en av de allra mest kända svenskarna i utlandet och att minnet av hans civilkurage och modiga räddningsaktioner lever kvar i stora delar av världen. Kulturutskottet ansåg dock att motionerna inte borde föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I betänkande 2009/10:KU31 avstyrktes i förenklad ordning ett motionsyrkande om att inrätta en minnesdag för Raoul Wallenberg.

Utskottets ställningstagande

Utskottet framhåller den stora betydelsen av att hålla minnet av Raoul Wallenbergs insatser levande. Utskottet anser emellertid att det får ankomma på Forum för levande historia eller andra berörda institutioner att avgöra om och i så fall hur och när minnet av Raoul Wallenberg bör hedras såsom föreslås i motionerna. Utskottet avstyrker därför motionerna 2010/11:K208, 2010/11:K209 och 2010/11:K409.

En minnesdag för slaveriets avskaffande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen. Utskottet framhåller vikten av att minnet av slaveriets avskaffande hålls levande men anser inte att det behövs något initiativ från riksdagens sida.

Motionen

I motion 2010/11:K365 av Hillevi Larsson (S) yrkas ett tillkännagivande om inrättande av en nationell dag till minne av slaveriets avskaffande. Motionären anför att betydelsen av historiska minnesdagar inte ska underskattas. En nationell svensk dag till minne av slaveriets avskaffande skulle kunna ha stor betydelse. Den 9 oktober 1847 frigavs den siste slaven i svensk ägo. Inrättandet av en minnesdag förutsätter enligt motionären att

vi är beredda att erkänna att Sverige varit delaktigt i den transatlantiska slavhandeln. En minnesdag skulle vara ett tillfälle att hedra offren för slavhandeln och hjältarna som bekämpade slaveriet. Motionären anför vidare att en minnesdag också skulle bidra till att uppmärksamma och väcka opinion mot nutida slavhandel och slavarbete.

Bakgrund

Med anledning av 200-årsminnet av den transatlantiska slavhandelns avskaffande fick Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige (dir. 2007:114) den 19 juni 2007 genom tilläggsdirektiv i uppdrag att under 2007 på olika sätt informera om slaveriet. Det skulle ske i samverkan med organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter och mot rasism och diskriminering, bl.a. afrikanska grupper i Sverige. Vid genomförandet av uppdraget skulle delegationen uppmärksamma nutida problem som rör mänskliga rättigheter i Sverige, t.ex. rasism, diskriminering och människohandel, i ett historiskt sammanhang. Uppdraget skulle redovisas senast den 31 mars 2008.

Bakgrunden till uppdraget var att FN:s generalförsamling i en resolution, antagen med konsensus, hade uppmanat alla medlemsstaterna att under 2007 högtidlighålla 200-årsjubileet av den transatlantiska slavhandelns avskaffande (A/RES/61/19).

I tilläggsdirektiven anförde regeringen att den kampanj som ledde till att den brittiska regeringen 1807 förbjöd den transatlantiska slavhandeln i många avseenden kan betecknas som den första moderna folkrörelsen mot rasism, för människors lika värde och för mänskliga rättigheter. De frågeställningar som kampanjen tog upp hade fortsatt hög aktualitet i det nutida arbetet för mänskliga rättigheter.

Vidare anfördes i tilläggsdirektiven att Sverige var delaktigt i den transatlantiska slavhandeln, bl.a. genom ett slavfort i nuvarande Ghana, genom kolonin Saint-Barthélemy i Västindien som utgjorde en av handelsplatserna för slavtrafiken och genom att bojor och kedjor för slavhandeln under en period utgjorde en betydande svensk exportprodukt. Det kom att dröja trettio år efter det brittiska förbudet innan även Sverige slutgiltigt förbjöd slavhandeln och ytterligare ett tiotal år innan de sista slavarna på svenskt territorium frigavs.

I ett delbetänkande (SOU 2008:45) från Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige anfördes att delegationen beslutat att ta fram ett kunskapsmaterial om dåtida och nutida former av slaveri i Sverige för högstadieskolor och genomfört ett högtidlighållande av avskaffandet av den transatlantiska slavhandeln.

Tidigare behandling

I betänkande 2003/04:KU15 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om att regeringen skulle vidta aktiva åtgärder för att hedra kampen för slaveriets avskaffande genom att högtidlighålla den 21 augusti 2004 i enlighet med

FN:s beslut och ge sitt stöd till FN:s arbete för att den 21 augusti ska vara en dag för högtidlighållandet av kampen mot slaveriet. Utskottet ville framhålla den stora betydelsen av att man i framtiden håller minnet levande av bl.a. kampen för slaveriets avskaffande. Utskottet ansåg emellertid inte att det var påkallat med något initiativ från riksdagens sida.

Kulturutskottet har i betänkande 2007/08:KrU6 behandlat ett motionsyrkande om att den 9 oktober skulle bli en nationell minnesdag för slaveriets avskaffande. Kulturutskottet anförde att delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige som arbetade för att göra mänskliga rättigheter mer kända i Sverige hade haft ett särskilt uppdrag att under 2007 uppmärksamma slaveriet. FN:s internationella dag mot slaveriet den 2 december 2007 uppmärksammades särskilt med en manifestation. Även Forum för levande historia hade uppmärksammat slaveriet. Utskottet ansåg inte att något initiativ behövdes med anledning av motionsyrkandet och avstyrkte det.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla betydelsen av att hålla minnet av kampen mot slaveriet levande. Utskottet anser dock inte att det behövs något initiativ från riksdagens sida och avstyrker motion 2010/11:K365.

Offentliga belöningsystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna. Utskottet anser liksom tidigare att det inte är påkallat med några förändringar i de offentliga belöningsystemen.

Motionerna

I motion 2010/11:K275 av Allan Widman och Ulf Nilsson (båda FP) begärs ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om att det ska inrättas en riksdagens hedersmedalj för internationell insats. Medaljen ska tilldelas den som vid en internationell insats med fara för eget liv har gjort en särskilt berömlig gärning. Motionärerna anför att riksdagen beslutar om svensk militär ska delta i internationella insatser. De internationella insatserna är ett verktyg för statsmakten att hävda svenska intressen, och det vore lämpligt att Sverige officiellt kunde visa sin erkänsla för särskilt berömliga gärningar. Vidare anför motionärerna att Försvarsmakten har instiftat en egen belöningsmedalj för internationella insatser men att denna medalj inte är officiell. De anför också att även civil personal deltar i internationella insatser.

I motion 2010/11:K375 av Otto von Arnold (KD) anförts att det offentliga ideella belöningsystemet behöver reformeras. Staten belönar engagerade medborgares samhällsinsatser genom att statschefen och regeringen delar ut medaljer. Det är enligt motionären i ett internationellt perspektiv ett tämligen begränsat system. De flesta andra länders offentliga belöningsystem innefattar även statliga förtjänstordnar.

Gällande rätt

Enligt 1 § ordenskungörelsen (1974:768) kan inom Kungl. Serafimerorden utmärkelser tilldelas statschefer och därmed jämställda personer samt medlemmar av det svenska konungahuset. Enligt 2 § kan inom Kungl. Nordstjärneorden utmärkelser tilldelas medlemmar av det svenska konungahuset samt utländska medborgare som har gjort personliga insatser för Sverige eller för svenskt intresse. Med utländsk medborgare likställs en statslös som är bosatt utomlands.

Beslut om dessa utmärkelser meddelas enligt 3 § av Kungl. Maj:ts Orden. I fråga om utländska medborgare meddelas beslut på förord av regeringen. Förslag om utmärkelse till utländska medborgare av Nordstjärneorden ska av myndigheter under regeringen ges in till det departement dit myndigheten hör.

Enligt förordningen (1974:225) om utmärkelsen ”För nit och redlighet i rikets tjänst” tilldelas utmärkelsen den som har visat nit och redlighet såsom anställd hos staten under minst 30 år. Frågan om tilldelning av utmärkelsen prövas av den myndighet där arbetstagaren är anställd. Är arbetstagaren chef för en myndighet som lyder omedelbart under regeringen, prövas frågan dock av chefen för det departement dit myndigheten hör eller av den myndighet eller tjänsteman som departementschefen bestämmer.

Olika medaljer förlänas också svenska och utländska medborgare av statschefen för framstående insatser inom samhället och även som minne av betydande personer eller viktiga händelser.

Regeringen delar ut följande belöningsmedaljer (regeringsmedaljer)¹:

- Illis quorum meruere labores
- För berömliga gärningar
- För medborgerlig förtjänst
- För omsorgsfull renvård.

Tidigare behandling

Riksdagen har sedan 1986 återkommande avslagit motioner om ett reformerat ordens- och medaljväsen samt vissa andra frågor om det offentliga belöningsystemet.

¹ Se promemoria (SB PM 2006:1) från Statsrådsberedningen.

Vid utskottets behandling av frågan under riksmötet 1992/93 lämnade utskottet (bet. 1992/93:KU7) en ingående redovisning för det nuvarande ordensväsendet och den reformering som skedde 1975. Utskottet erinrade om att 1975 års reformering av det svenska belöningsystemet föregicks av ett grundligt beredningsarbete och att konstitutionsutskottet (bet. KU 1973:27) framhöll att det belöningsystem som då tillämpades återspeglade en gången tids samhällssyn genom att ge uttryck för värderingar av samhällsinsatser enbart med hänsyn till tjänsteställning. Vidare framhölls att ordnarna inte kunde anses fylla sin uppgift när det gällde att belöna viktiga samhällsinsatser. Reformen stöddes också av de personalorganisationer som företrädde det övervägande antalet statsanställda. Det argument som låg till grund för reformen hade enligt utskottets mening fortfarande viss tyngd. Mot denna bakgrund borde enligt utskottet en översyn av det offentliga belöningsystemet avvaktas intill dess att det tydligare visats att ett mer utvecklat belöningsystem skulle kunna fylla sin uppgift. Mot bakgrund av det anförda avstyrkte utskottet motionerna.

Ställningstagandet har sedan upprepats vid utskottets behandling av denna fråga i betänkandena 1993/94:KU4, 1994/95:KU16, 1997/98:KU9, 1999/2000:KU18, 2000/01:KU15 och 2001/02:KU9. I betänkande 2003/04:KU15 avstyrktes motioner med hänvisning till att utskottet inte ansåg det påkallat med några förändringar i det offentliga belöningsystemet. I betänkande 2005/06:KU24 avstyrktes motionsyrkanden i denna fråga i förenklad ordning.

Senast har motionsyrkanden om offentliga belöningsystem avstyrkts i betänkande 2006/07:KU15 och 2008/09:KU6. I det senare betänkandet ansåg utskottet att det fortfarande inte var påkallat med några förändringar i det offentliga belöningsystemet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom tidigare att det inte är påkallat med några förändringar i de offentliga belöningsystemen och avstyrker motionerna 2010/11:K275 och 2010/11:K375.

Medborgarskapsceremonier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen. Utskottet ser positivt på de initiativ till medborgarskapsceremonier som har genomförts av kommuner men anser att ceremonierna även fortsättningsvis bör arrangeras på kommunernas egna initiativ.

Motionen

I motion 2010/11:K205 av Eva Flyborg (FP) yrkas ett tillkännagivande om medborgarskapsceremonier för att symbolisera ett välkomnande till Sverige. Motionären anför att man i många länder betonar medborgarskapets betydelse genom en ceremoni, medan det i Sverige endast är en byråkratisk formalitet. Det finns dock kommuner som anordnar medborgarskapsceremonier, som dock inte har med det formella beslutet om medborgarskap att göra. Enligt motionären skulle medborgarskapsceremonier betyda mycket för integrationen i Sverige och symbolisera ett välkomnande Sverige med en human flyktingpolitik och en öppen arbetskraftsinvandring. Medborgarskapsceremonier bör därför enligt motionären vara obligatoriska och kommunerna ansvariga för att de genomförs.

Tidigare behandling

Socialförsäkringsutskottet har i betänkande 2002/03:SfU7 avstyrkt ett motionsyrkande om medborgarskapsceremonier. Socialförsäkringsutskottet anförde att det tidigare vid ett flertal tillfällen avstyrkt motionsyrkanden om införande av en statligt arrangerad ceremoni vid förvärv av svenskt medborgarskap. Utskottet hade påtalat att det står kommunerna fritt att anordna en högtidlighet för sådana kommuninvånare som beviljas svenskt medborgarskap och att så sker i flera kommuner. Detta borde emellertid som hittills vara ett frivilligt åtagande för kommunerna.

Arbetsmarknadsutskottet har också behandlat ett liknande motionsyrkande och såg i betänkande 2008/09:AU1 positivt på de initiativ till medborgarskapsceremonier som genomförs för nya medborgare i ett flertal svenska kommuner. Utskottets uppfattning var dock att ceremonierna även fortsättningsvis borde arrangeras på kommunernas eget initiativ.

I betänkande 2009/10:KU31 behandlade konstitutionsutskottet ett motionsyrkande om medborgarskapsceremonier. Utskottet såg positivt på de initiativ till medborgarskapsceremonier som genomförts för nya medborgare i ett flertal kommuner. Utskottet ansåg dock att ceremonierna även fortsättningsvis borde arrangeras på kommunernas eget initiativ, och utskottet avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på de initiativ till medborgarskapsceremonier som har genomförts för nya medborgare i ett flertal kommuner. Utskottet anser dock, liksom tidigare, att ceremonierna även fortsättningsvis bör arrangeras på kommunernas egna initiativ. Motion 2010/11:K205 avstyrks.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:K205 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om medborgarceremonier för att symbolisera ett välkomnande till Sverige.

2010/11:K208 av Hans Backman m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en svensk minnesdag tillägnad Raoul Wallenbergs minne.

2010/11:K209 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en minnesdag tillägnad Raoul Wallenberg.

2010/11:K219 av Hans Backman (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utse Europadagen, den 9 maj, till allmän flaggdag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dagen för allmänna val till Europaparlamentet bör utses till allmän flaggdag.

2010/11:K275 av Allan Widman och Ulf Nilsson (båda FP):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en ”riksdagens hedersmedalj för internationell insats” att tilldelas den som vid en internationell insats med fara för eget liv gjort en särskilt berömlig gärning.

2010/11:K359 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kungliga flaggdagar.

2010/11:K365 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av en nationell dag till minne av slaveriets avskaffande.

2010/11:K370 av Walburga Habsburg Douglas och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om användandet av EU-flaggan vid statliga offentliga byggnader.

2010/11:K375 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformera det offentliga ideella belöningssystemet.

2010/11:K409 av Gustav Blix m.fl. (M, FP, C, KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att högtidlighålla 100-årsdagen av Raoul Wallenbergs födelse den 4 augusti 2012 genom att göra 2012 till ett märkesår till minne av hans stora gärning och tragiska öde.